

ΧΟΥΑΝ ΜΑΡΣΕ
Η ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ
ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Η ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

ΧΟΥΑΝ ΜΑΡΣΕ

Η καλλιγραφία των ονείρων

μυθιστόρημα

Μετάφραση από τα ισπανικά

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 394

Χουάν Μαρσέ, *Η καλλιγραφία των ονείρων*

Τίτλος πρωτοτύπου: *Caligrafía de los sueños*

Μετάφραση: Γεωργία Ζαχοπούλου

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια, διορθώσεις: Ελένη Μαρτζούκου

Σελιδοποίηση: ΦΑΣΜΑ ΑΦΟΙ Καπένη Κ. & Α. Ο.Ε.

Φιλμ, μοντάζ: Κέντρο Γρήγορης Εκτύπωσης

Copyright© Juan Marsé, 2011

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), 2013

Πρώτη έκδοση στην ισπανική γλώσσα από τις εκδόσεις Debolsillo, 2012

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα,

Νοέμβριος 2017

Κ.Ε.Τ. 9019 Κ.Ε.Π. 711/17 ISBN 978-960-16-6733-1

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ.

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Έτσι φαντάζεται κανείς τον Άγγελο της Ιστορίας.
Το πρόσωπό του στρέφεται στο παρελθόν. Εκεί που
εμείς βλέπουμε μιαν αλληλουχία γεγονότων, αυτός
βλέπει μία και μόνη καταστροφή που στοιβάζει συ-
ντρίμμια πάνω σε συντρίμμια και τα σαρώνει στα
πόδια του. Ο Άγγελος θα ήθελε να παραμείνει, να
ξυπνήσει τους νεκρούς, να ενώσει πάλι τα σπασμένα.*

ΒΑΛΤΕΡ ΜΠΕΝΓΙΑΜΙΝ, 1940

* Βάλτερ Μπένγιαμιν, *Θέσεις πάνω στη φιλοσοφία της ιστορίας*. Η μετάφραση του αποσπάσματος είναι της Νέλλης Ανδρικοπούλου, από την εισαγωγή της στην έκδοση του *Μονοδρόμου* του Βάλτερ Μπένγιαμιν, Άγρα, Αθήνα 2006, σ. 31. (Σ.τ.Μ.)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. Η κυρία Μιρ και οι θαμμένες γραμμές	11
2. Η μάστιγα των γαλάζιων ποντικών	27
3. Απάτσι καλπάζουν στις παραλίες της Αριζόνας .	57
4. Ένας ροζ φάκελος	85
5. Το δάχτυλο του πεπρωμένου.	105
6. Το σπουργίτι κάτω απ' τη βροχή	151
7. Ήρωες στην πυρά	177
8. Περιπέτειες σε άλλη γειτονιά	198
9. Ο απόπατος του κόσμου στα 1945	207
10. Η καλλιγραφία των ονείρων	231
11. Ένα όχι πολύ καθαρό, όχι καλοφωτισμένο μέρος	251
12. Το τουρμπάνι της Μαρία Μοντέζ	291
13. Το άρωμα του καβουρδισμένου καφέ	350
14. Διασώζοντας τις λέξεις.	429
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	
15. Τα ασταθή βήματα του αγγελιαφόρου	459

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑΣ: Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κύριο Εουζέμπι Αγιένσα Πρατ, καθηγητή ελληνικής φιλολογίας, πρόεδρο του Ισπανο-Ελληνικού Μορφωτικού Συνδέσμου και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, για τη γενναιόδωρη βοήθειά του στην απόδοση και μεταγραφή ονομάτων και τοπωνυμίων από τα καταλανικά στα ελληνικά.

Η κυρία Μιρ και οι θαμμένες γραμμές

ΤΟΡΡΕΝΤΕ ντε λας Φλόρες. Ποτέ δεν πίστευε ότι ένας δρόμος που το όνομά του θύμιζε λουλουδιασμένο χείμαρρο θα μπορούσε να γίνει το σκηνικό μιας τραγωδίας. Από το ύψωμα της Τραβεσέρα ντε Νταλτ αρχίζει μια μεγάλη καθηφόρα που σιγά σιγά μετριάζεται και σβήνει στην Τραβεσέρα ντε Γράσια, έχει σαράντα έξι γωνίες, επτάμισι μέτρα πλάτος, χαμηλά κτίρια και τρία κρασοπουλειά. Τον Δεκαπενταύγουστο, τις ευωδιαστές μέρες του πανηγυριού, νυσταγμένος κάτω από μια διακοσμητική στέγη από μεταξωτές χάρτινες λωρίδες και πολύχρωμες γιρλάντες, ο δρόμος φιλοξενεί έναν ευχάριστο ψίθυρο σαν το θρόισμα των καλαμιών στο λίκνισμα της αύρας κι ένα υποθαλάσσιο και κυματιστό φως που μοιάζει απόκοσμο. Τις αποπνικτικές βραδιές, μετά το φαγητό, ο δρόμος γίνεται για τους κατοίκους προέκταση των σπιτικών τους.

Όλα αυτά συνέβησαν πριν από πολλά χρόνια, όταν η πόλη φάνταζε λιγότερο αληθινή από τη σημερινή, αλλά ήταν πιο πραγματική. Μια Κυριακή του Ιούλη, λίγο πριν τις δύο το μεσημέρι, ο λαμπερός ήλιος και μια αιφνίδια

μπόρα συγχωνεύονται για μερικά λεπτά, αφήνοντας να αιωρείται κατά μήκος του δρόμου ένα τρεμάμενο φως, μια ανατριχιαστική και απατηλή διαφάνεια. Είναι ένα πολύ ζεστό καλοκαίρι και η μαυριδερή επιφάνεια του οδοστρώματος έχει πυρώσει τόσο εκείνη την ώρα, που οι ψιχάλες εξατμίζονται προτού καν την ακουμπήσουν. Στο πεζοδρόμιο του κρασοπουλειού Ροσάλες, όταν η μπόρα έχει πια περάσει, μια κολόνα πάγου αφημένη από το φορτηγάκι διανομής, τυλιγμένη όπως όπως μέσα σ' ένα τσουβάλι, αρχίζει να λιώνει κάτω από τον ανελέητο ήλιο. Ο παχύς κύριος Αγουστίν, ο ιδιοκτήτης του κρασοπουλειού, δεν αργεί να βγει μ' έναν κουβά κι ένα καλέμι και, καθισμένος ανακούρκουδα, αρχίζει να τεμαχίζει τον πάγο.

Κατά τις δύο και μισή, λίγο πιο πάνω από το κρασοπουλειό και στο αντικρινό του πεζοδρόμιο, στο κομμάτι του δρόμου που είναι πιο πρόσφορο στους αντικατοπτρισμούς, η κυρία Μιρ βγαίνει από την εξώπορτα με τον αριθμό 117 φανερά αναστατωμένη, σαν να τρέχει να γλιτώσει από μια πυρκαγιά ή μια παραίσθηση, και στήνεται στη μέση του οδοστρώματος με τις παντόφλες και τη λευκή ρόμπα της νοσοκόμας στραβοκουμπωμένη, χωρίς να τη νοιάζει αν φαίνονται αυτά που δεν πρέπει. Για μερικά δευτερόλεπτα φαίνεται σαν να μην ξέρει πού βρίσκεται, περιστρέφεται γύρω από τον εαυτό της ψηλαφώντας με τα χέρια τον αέρα, ώσπου τελικά, ακίνητη και με το κεφάλι σκυφτό, μπήγει μια παρατεταμένη και στριγκή κραυγή που μοιάζει να βγαίνει από τα σωθικά της, η οποία σιγά σιγά γίνεται ψίθυρος και καταλήγει σε νιαούρισμα γατούλας. Αρχίζει ν' ανηφορίζει τον δρόμο κι ύστερα σταματάει, στρέφεται αναζητώντας γύρω της κάποιο στήριγ-

μα, κι αμέσως μετά, κλείνοντας τα μάτια και σταυρώνοντας τα χέρια στο στήθος, σκύβει και αργά αργά διπλώνεται στα δύο, λες κι έτσι θα έβρισκε μια στιγμή γαλήνης ή ανακούφισης, και τελικά ξαπλώνει ανάσκελα πάνω στις ράγες του τραμ που είναι ενσωματωμένες στα απομεινάρια του παλιού λιθόστρωτου.

Γείτονες και τυχαίοι περαστικοί, λιγιστοί και κατάκοποι εκείνη την ώρα της μέρας, και μάλιστα σ' εκείνο το ανηφορικό σημείο του δρόμου, δεν πιστεύουν στα μάτια τους. Τι την έπιασε ξαφνικά αυτή τη γυναίκα; Τι στον δαίμονα σκοπεύει να κάνει ξαπλωμένη φαρδιά πλατιά πάνω στις ράγες, που δεν είναι και τόσο μεγάλες, με τα στρουμπουλά και μαυρισμένα στην παραλία της Μπαρσελονέτα γόνατά της να προβάλλουν κάτω από τη μισάνοιχτη ρόμπα, με τα μάτια κλειστά και τα πόδια της, με τις σατέν παντόφλες και τις όχι και τόσο καθαρές φούντες, κολλημένα σφιχτά το ένα δίπλα στ' άλλο; Μήπως να υποθέσουμε ότι θέλει να δώσει τέλος στη ζωή της κάτω από τους τροχούς ενός τραμ;

«Βικτόρια!» φωνάζει μια γυναίκα από το πεζοδρόμιο. «Τι κάνεις, κακομοίρα μου;»

Καμία απάντηση. Ούτε καν ένα πετάρισμα των ματιών. Γύρω από την ξαπλωμένη καταγής γυναίκα σχηματίζεται αμέσως ένας μικρός κύκλος από περίεργους, που οι περισσότεροι φοβούνται ότι έχουν πέσει θύμα μιας μακάβριας φάρσας. Ένας ηλικιωμένος σπρώχνει με το μπαστούνι του αρκετές φορές τον πληθωρικό γοφό, σαν να μην μπορεί να πιστέψει ότι η γυναίκα είναι ζωντανή.

«Ε, τι σαχλαμάρες είναι αυτές;» μουγκρίζει, σκουντώντας την. «Τι στην ευχή θέλετε να κάνετε;»

Να γίνει θέμα συζήτησης, όπως πάντα, σκέφτονται αρκετές γειτόνισσες. Και τι δε θα έκανε αυτή η τσούλα για να τραβήξει την προσοχή του άντρα της. Ξανθιά σαραντάρρα, με γαλανά σπινθηροβόλα μάτια, φύση διαχυτική και πολύ δημοφιλής στη γειτονιά, η τροφαντή κυρία Μιρ, που κάποτε ήταν αδελφή νοσοκόμα σπουδασμένη σε μια σχολή των φαλαγγιτών και τώρα εργαζόταν ως θεραπεύτρια και επαγγελματίας κινησιολόγος, καταπώς έλεγαν τα επισκεπτήριά της, πάντα γινόταν κι εξακολουθούσε να γίνεται θέμα συζήτησης εξαιτίας των τολμηρών χειρών της, που έτριβαν σώματα και καταλάγιαζαν πάθη, αμφιλεγόμενες δεξιότητες που συχνά ενθάρρυναν διάφορες ερωτικές περιπέτειες, κυρίως από τότε που ο σύζυγός της, ένας αυταρχικός νταής και πρώην επικεφαλής του δημοτικού διαμερίσματος, είχε μπει στο φρενοκομείο του Σαν Αντρές στα τέλη της περασμένης χρονιάς. Στο κρασοπουλειό Ροσάλες πάντα συζητούσαν για την επιδεξιότητα των χειρών της κυρίας Μιρ με περιπαικτική ευθυμία, αν όχι με ανελέητο σαρκασμό· παρ' όλα αυτά το να τη βλέπουν πεσμένη ανάσκελα καταμεσής του δρόμου, να παριστάνει τάχα πως θέλει να αυτοκτονήσει, αν δεν το ήθελε πραγματικά, θύμα κάποιας διανοητικής διαταραχής ίσως, αλλά τόσο σταθερή και αποφασισμένη στη στάση της, το να τη βλέπουν εκεί μπροστά τους πεσμένη στο αυλάκι των σιδηροτροχιών με το ολοστρόγγυλο προσωπάκι με την κατάλευκη επιδερμίδα στεφανωμένο από μπουκλίτσες και τα σαστισμένα παχουλά χειλάκια της βαμμένα με υπερβολικό κοκκινάδι όπως πάντα, ε, αυτό πια ξεπερνούσε κάθε προσδοκία. Φαινόταν τόσο παραιτημένη, τόσο πεπεισμένη για το επικείμενο και τρομερό

τέλος της κάτω από τον τροχό που θα της έκοβε τον λαιμό, που ήταν δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι τόση γαλήνη και τόσος επίπονος ζήλος μπορεί απλώς να οφείλονταν σε μια πελώρια απερισκεψία. Κάτι τρομερό και συνάμα γελοίο, πράγματι, μαγειρευόταν κάτω από εκείνες τις οξυζεναρισμένες μπούκλες, επειδή, παρότι η πρώτη εντύπωση των περαστικών βλέποντάς την ξαπλωμένη στις ράγες με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος ήταν ένα μείγμα έκπληξης και συμπόνιας, η τρομερή σκηνή, αν την παρατηρούσες πιο ψύχραιμα, ήταν για να ξεκαρδίζεσαι στα γέλια, αφού κανένας άνθρωπος με σώας τας φρένας δε θα φανταζόταν έναν τέτοιο παραλογισμό, έναν θάνατο από μια τόσο απίθανη σύγκρουση. Χρόνια πριν ένας άνθρωπος πεσμένος στις ράγες θα είχε προκαλέσει πολύ μεγαλύτερη ανησυχία, ακόμα και κραυγές τρόμου, ίσως μάλιστα οι συνέπειες να ήταν μοιραίες –παρότι, αν το σκεφτεί κανείς καλύτερα, η βραδύτητα του τραμ, που στο σημείο εκείνο έστριβε, τις καθιστούσε μάλλον απίθανες–, αλλά σήμερα τίποτε απ’ όλα αυτά δεν επρόκειτο να συμβεί επ’ ουδενί, επειδή απλούστατα η κυρία Μιρ φαίνεται πως είχε ξεχάσει μια σημαντική λεπτομέρεια: Η σιδηροτροχιά πάνω στην οποία το κεφαλάκι της αποζητούσε το όνειρο του θανάτου και η άλλη παράλληλη σιδηροτροχιά στην οποία ακουμπούσαν οι πληθωρικές γαμπίτσες της ήταν ό,τι είχε απομείνει σ’ εκείνο το τμήμα του οδοστρώματος από την παλιά χάραξη των γραμμών, δύο ράβδοι ελατού χάλυβα, μόλις ένα μέτρο μήκος η καθεμιά, σκουριασμένες και σχεδόν θαμμένες σ’ ένα κομμάτι του λιθόστρωτου. Πήγαινε καιρός που είχαν ασφαλτοστρώσει όλο τον δρόμο, αλλά για κάποιους ανεξήγητους λό-

γους είχαν διατηρήσει εκείνο το μικρό τμήμα του λιθόστρωτου με τα τρία μέτρα πλάτος και τα δύο ενσωματωμένα κομμάτια των σιδηροτροχιών. Στην τελευταία πιθανή της σύντομης και κουτσουρεμένης διαδρομής τους προς τα κάτω, οι θαμμένες ράγες είχαν μια ελαφρά κλίση προς τα δεξιά, σαν να επρόκειτο να στρίψουν στην επόμενη γωνία. Ήταν η βουβή μαρτυρία ενός καταρτημένου και λησμονημένου δρομολογίου. Κανείς στη γειτονιά δε θα μπορούσε να εξηγήσει γιατί δεν τις είχαν ξηλώσει μαζί με την υπόλοιπη χάραξη της γραμμής, με βάση ποια λογική ή ποιον παραλογισμό είχαν εγκαταλείψει εκείνα τα σίδερα να σκουριάζουν και να βυθίζονται κάθε μέρα περισσότερο σ' εκείνο το ασήμαντο δείγμα της εξαφανισμένης λιθόστρωσης, τώρα όμως η επίκαιρη ερώτηση, αυτή που κάνουν από μέσα τους κάποιες γειτόνισσες, είναι: Μα στ' αλήθεια περιμένει αυτή η ξεμουαλισμένη η Βικτόρια Μιρ να περάσει το τραμ και να τη σκοτώσει; Μήπως σάλεψε κι αυτή, σαν τον άντρα της; Δεν έχει παρά ν' ανοίξει τα μάτια της και να δει ότι από πάνω δεν υπάρχει κανένα ηλεκτρικό καλώδιο, πού θα γαντζωθεί ο τρολές του τραμ;

«Χριστός και Παναγία! Δείτε την, για τ' όνομα του Θεού!» ωρύεται μια γριά που στέκεται στην άκρη του πεζοδρομίου, με μια μαύρη μαντίλα στο κεφάλι κι ένα ροζάριο στα χέρια. «Δείτε τη την άμοιρη!»

Η υποτιθέμενη αυτόχειρας παραμένει ακίνητη πάνω στις γραμμές, με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος, τη χαριτωμένη μυτούλα της και τα πεταχτά σαρκώδη χείλη της να φελλίζουν με ζήλο μιαν άγνωστη προσευχή ή να εκλιπαρούν για έλεος τον γαλανό ουρανό, αλλά η τρομερή εκ-

φραστικότητα των σφαλιστών με πάθος λιπαρών βλεφάρων προσδίδει στο πρόσωπό της τη σοβαρότητα νεκρικής μάσκας. Ένας περαστικός με τα κυριακάτικα του σκύβει από πάνω της θλιμμένος.

«Δεν κάνετε καλά, κυρία» λέει. «Τι ιδέα κι αυτή, να βάλετε σε κίνδυνο τη ζωή σας».

«Μα τι έπαθες, Βίκυ!» φωνάζει μια γυναίκα με ρόμπα και παντόφλες που πλησιάζει βιαστική. «Τι κάνεις εδώ πέρα, ξαπλωμένη στη μέση του δρόμου; Μας δουλεύεις; Δεν ντρέπεσαι λιγάκι;»

Η κυρία Μιρ δεν καταδέχεται να απαντήσει, αλλά ξάφνου τινάζεται και τεντώνει το αυτί της, σαν να της φαίνεται πως ακούει τους τροχούς του τραμ να στριγκλίζουν καθώς στρίβουν στη γωνία, και μάλιστα σαν να βλέπει το ίδιο το τραμ να πέφτει πάνω της, με τον εκκωφαντικό πάταγο των σιδηρικών του, επειδή ανοίγει τα μάτια και στις κόρες τους αντανακλάται ξάφνου ο τρόμος. Τότε, στρέφοντας το κεφάλι από την άλλη πλευρά και προς τα πάνω, ρίχνει φευγαλέες ματιές στο μπαλκόνι του σπιτιού της, στην πρώτη σειρά των κιγκλιδωμάτων πάνω από τον δρόμο, και το βλέμμα της γίνεται ερευνητικό και μοχθηρό, σαν να θέλει να εκδικηθεί αυτόν που θα βγει να τη δει τη στιγμή που θα την πατάει το τραμ. Αλλά κανείς δε βγαίνει στο μπαλκόνι, και η κυρία Μιρ αφήνει και πάλι το κεφάλι της να πέσει στις ράγες, κλείνοντας τα μάτια. Κάποιος σχολιάζει ότι ο άντρας με τον οποίο έχει σχέση αυτή την εποχή είναι, ή ήταν, τραμβαγέρης.

«Όλο παλαβές ιδέες έχει» γκρινιάζει δίπλα του η Ρουφίνα, η κομμώτρια, που λέει ότι την ξέρει καλά. «Δεν είσαι στα καλά σου, Βίκυ. Τι θέλεις ν' αποδείξεις; Για κά-

νε μου τη χάρη και σήκω αμέσως επάνω! Έλα πια, ολόκληρη γυναίκα!» Την πιάνει από τις μασχάλες, αλλά δεν καταφέρνει να την κουνήσει. «Άκου τι σου λέω... Αν θέλεις σώνει και καλά να σε πατήσει το τραμ, τότε κάτσε και περίμενε, αλλά θα περιμένεις πολύ, κορίτσι μου!» Και, κλείνοντας τα μάτια με μιαν έκφραση λύπης, ψιθυρίζει στο αυτί της γυναίκας που είναι δίπλα της: «Κι όλα αυτά εξαιτίας εκείνου του απατεώνα που πήγε και της χώθηκε μες στο σπίτι, βάζω ό,τι στοίχημα θέλεις...».

«Λες;»

«Αφήστε την εκεί που είναι, αφού έτσι θέλει» προτείνει μια άλλη γριά, πολύ λυπημένη. «Τι σημασία έχει. Η ζωή είναι για τους νέους».

«Η κόρη σου είναι στο σπίτι, Βίκυ; Να πάει κάποιος να την ειδοποιήσει...»

«Όχι!» την κόβει απότομα η κυρία Μιρ. «Δεν είναι στο σπίτι... Η Βιολέτα πήγε στη θάλασσα με τη φίλη της τη Μέρτσε...»

Ένα δεκαπεντάχρονο αγόρι με πουκαμισάκι κι ένα βιβλίο στο χέρι σταματάει και, με ύφος αδιάφορο, κρυφοκοιτάζει τα στήθη της ξαπλωμένης γυναίκας που προβάλλουν από το ντεκολτέ της ρόμπας χωρίς ίχνος στηθόδεσμου ή άλλου εμποδίου, δυο στήθη με δέρμα κοκκινωπό και τραχύ, που του θυμίζουν το άσχημο, γεμάτο φακίδες πρόσωπο της Βιολέτα. Ένα καχεκτικό και βρόμικο κυνηγόσκυλο πλησιάζει και οσμίζεται τις ξεθωριασμένες σατέν φούντες στις παντόφλες και τα σταυρωμένα χέρια που μυρίζουν αλοιφή, κι ύστερα αρχίζει να περιφέρεται γύρω από την ομήγυρη, που τα σχόλιά της εξακολουθούν να πέφτουν πάνω στην κυρία Μιρ χωρίς να την αγγίζουν φαι-

νομενικά καθόλου. Δύο γειτόνισσες, οι κυρίες Γκράου και Τρίας, ανταλλάσσουν μελιστάλαχτα χαμόγελα ενώ προσπαθούν να τη σηκώσουν από το λιθόστρωτο.

«Τι σου συμβαίνει, Βικτόρια;» της ψιθυρίζει στο αυτί η κυρία Γκράου. «Γιατί δε μου λες; Έκλαιγες... Σ' έδειρε αυτό το τέρας, ο σακάτης;»

«Γιατί κοιτάζεις συνέχεια στο μπαλκόνι;» ρωτάει η κυρία Τρίας. «Είναι στο σπίτι σου αυτή τη στιγμή; Γιατί επιτρέπεις ακόμα σ' ένα υποκείμενο σαν αυτόν να μπαίνει στο σπίτι σου; Δεν έλεγες ότι θα τον αφήσεις;»

«Εσύ, παιδάκι μου, είσαι αδιόρθωτη.»

«Αχ, Βίκυ, τότε θα σταματήσεις να ζεις στα σύννεφα επιτέλους!»

«Πολύ θα χαιρόταν αυτό το κάθαρμο ο άντρας της να την έβλεπε έτσι όπως είναι τώρα» σχολιάζει ειρωνικά ο παντοπώλης, κρυμμένος πίσω από τον κύκλο των γυναικών. «Να την έβλεπε έτσι, να περιμένει το τραμ ξαπλωμένη ανάσκελα. Σίγουρα θα το χαιρόταν αυτός ο βλαμμένος ο Μιρ, αν του έχει απομείνει λίγο μυαλό!»

«Σωπάστε πια» τον μαλώνουν «δε βλέπετε ότι η κακομοίρα έχει υποστεί ένα είδος παροξυσμού;».

«Ελάτε, σηκωθείτε, κάντε μια προσπάθεια» λέει ο άντρας που είχε σπεύσει πρώτος. «Έχετε συνειδητοποιήσει πού βρίσκεστε;» Δείχνει με το δάχτυλο τη σιδηροτροχιά όπου ακουμπάει το κεφάλι της, κοιτάζοντάς τη σοβαρός. Φαίνεται αποφασισμένος να επιβάλει τη λογική, να προτείνει το συνετό και αναπόφευκτο, να της πει, λόγου χάριν, ακούστε, κυρία μου, αυτές οι γραμμές δεν είναι κατάλληλες γι' αυτό που έχετε σκοπό να κάνετε, χρόνια τώρα δεν περνάει από δω το τραμ, αλλά το μόνο που κάνει

είναι να προσθέσει: «Μην προκαλείτε την τύχη σας, κυρία. Μην το κάνετε, πιστέψτε με».

«Προσοχή, να το, έρχεται!» φωνάζει ο παντοπώλης, αφήνοντας να του ξεφύγει ένα γελάκι.

«Πάρτε την από κει, τι περιμένετε;» λέει κάποιος.

«Πας γυρεύοντας, Βίκυ» της ψιθυρίζει η κυρία Γκράου. «Σε προειδοποιώ. Ποιος θα σκεφτόταν να κάνει ποτέ κάτι τόσο ντροπιαστικό, τόσο τρομερό».

Η γριά με τη μαντίλα κουνάει το κεφάλι της συντετριμμένη και την κατσαδιάζει:

«Μα, κυρία μου, δεν το ξέρετε ότι η αυτοκτονία είναι θανάσιμο αμάρτημα, έστω και σε μια γραμμή σαν αυτή;».

«Γίνετε θέαμα, κυρία Μιρ!» αναφωνεί σαρκαστικά μια αντρική φωνή. «Δεν ντρέπεστε λιγάκι;»

«Προσοχή, τώρα έρχεται στ' αλήθεια το τραμ!» κοροϊδεύει ένας εξυπνάκιος που έχει βγει σ' ένα παράθυρο. Η προειδοποίηση γίνεται δεκτή με γέλια και μερικά χειροκροτήματα, αλλά αρκετοί από τους παρισταμένους που στέκονται πάνω στις κολοβές γραμμές αναπηδούν.

«Σηκωθείτε, σας παρακαλώ, λογικευτείτε» εκλιπαρεί μια γυναίκα, και προσθέτει σε τόνο πειστικό: «Να σας πω κάτι; Για μία ώρα τουλάχιστον δεν πρόκειται να περάσει το τραμ».

«Είστε σίγουρη;» λέει μια άλλη γυναίκα δίπλα της. «Κι αν έχουν αλλάξει τα ωράρια;»

«Δε νομίζω».

«Γιατί, έχουν αλλάξει ποτέ τίποτα αυτοί οι κλεφταράδες;» παρεμβαίνει ένας δύσθυμος κύριος. «Από τότε η δημαρχία ασχολείται με τις ανάγκες των απλών πολιτών;»

«Γεια στο στόμα σας, κύριε. Αυτή η γειτονιά ήταν πάντα ξεχασμένη κι απ' τον ίδιο τον Θεό».

Τώρα το αγόρι βρίσκεται αρκετά κοντά, και θα ορκιζόταν ότι το άκουσε. Κάπως σαστισμένο, με το πολύπαθο βιβλίο του υπό μάλης και το λευκό πουκάμισό του να μυρίζει ελαφρώς θυμάρι, για μια στιγμή νομίζει ότι ακούει το μεταλλικό τρίξιμο του τραμ να στρίβει στη γωνία, οπότε, υπακούοντας σε μια ξαφνική παρόρμηση, σιγουρεύοντας το βιβλίο κάτω από τη μασχάλη και το κλαδάκι του θυμαριού που το έχει κρεμάσει στον ώμο του μ' ένα σχοινάκι, πλησιάζει λίγο περισσότερο προς την ομήγυρη και τεντώνει το αυτί, σχεδόν σαν υπνωτισμένο: Να τα λένε άραγε όλ' αυτά για να πάνε με τα νερά της φουκαριάρας της παλαβής και να την καταφέρουν να σηκωθεί, παριστάνοντας τάχα ότι ο κίνδυνος που διατρέχει, αν εξακολουθήσει την απερίσκεπτη στάση της, είναι πραγματικός και άμεσος, ή μήπως κι εκείνοι τον νιώθουν κατά κάποιον τρόπο τον κίνδυνο αυτό; Επειδή εδώ και λίγη ώρα έχει παρατηρήσει ότι ορισμένα από τα άτομα που περιστοιχίζουν τη δόλια την αυτόχειρα και παριστάνουν ότι έχουν μεγάλη αγωνία για κείνην και ότι έχουν τρομοκρατηθεί, που πασχίζουν να την ξεγελάσουν για να την απομακρύνουν από τις ράγες το νωρίτερο και να τη σώσουν από έναν ανόητο θάνατο, δεν μπορούν να καταπνίξουν τον δικό τους φόβο, να κρύψουν τις λοξές ματιές που ρίχνουν στη γωνία του δρόμου, τόσο μάλιστα που αίφνης όλη αυτή η προσπάθεια, ό,τι πιο τετριμμένο και γελοίο έχει να επιδείξει μια καλοπροαίρετη σκηνοθεσία, ό,τι μέχρι τώρα ήταν ψεύτικο και παράλογο, φαίνεται να αποκαλύπτεται ακριβώς σαν το πιο βέβαιο, το πιο φυσιολογικό και πειστικό: λες

και οι θαμμένες γραμμές απέκτησαν ξανά ζωή και άρχισαν και πάλι να λειτουργούν, λες και το τραμ που δεν επρόκειτο να ξαναπεράσει ποτέ ετοιμαζόταν τώρα να ξεπροβάλλει από τη γωνία και να τους πατήσει όλους, γεγονός που θα αποδεικνυόταν εξίσου τρομερό και αναπόφευκτο όχι μόνο για την κυρία Μιρ, αλλά και για πολλούς από τους παρευρισκομένους. Ορισμένοι, καταθέτοντας τα όπλα μπροστά στην ξεροκέφαλη άρνησή της να σηκωθεί από τις γραμμές, προτίμησαν να εγκαταλείψουν το οδόστρωμα και να ανέβουν στο πεζοδρόμιο, και από εκεί, στριμωγμένοι ασφυκτικά ο ένας δίπλα στον άλλο, συνέχισαν την αδέξια προσποίηση, χωρίς όμως να μπορούν να συγκρατηθούν και να μη ρίχνουν κάθε τόσο φευγαλέες ματιές προς τη γωνία.

Εμπρός λοιπόν, φουκαριάρα τρελή, βάλε τον λαιμό σου κάτω από τον τροχό, ανάγκασέ τους να το δουν, απόδειξέ τους ότι μπορεί να συμβεί, ακούει τον εαυτό του να σιγοφιθυρίζει σε μια ξαφνική παρόρμηση. Ίσως είναι η πρώτη φορά που αυτό το παιδί διαισθάνεται, έστω και με τρόπο ασαφή και φευγαλέο, ότι η επινόηση μπορεί να έχει μεγαλύτερη βαρύτητα και να είναι πιο αξιόπιστη από την πραγματικότητα, να είναι πιο ζωντανή, να έχει περισσότερο νόημα και κατά συνέπεια περισσότερες πιθανότητες να διαφύγει από τη λήθη και να επιζήσει.

Παλεύοντας με δυσκολία να καθίσει πάνω στις ράγες, η γυναίκα φαίνεται να ακούει μία και μόνο φωνή απ' τις πολλές που τη βομβαρδίζουν με κατηγορίες και ερωτήσεις. Ένας όμορφος και καλοντυμένος άντρας με ευχάριστη φωνή και παρουσιαστικό αιλουροειδούς σκύβει και της προσφέρει ευγενικά το μπράτσο του, κουράγιο, κυ-

ρία μου, είστε καλά;, κι εκείνη, καθώς στηρίζεται πάνω του για να ανασηκωθεί, του χαμογελάει γεμάτη ευγνωμοσύνη και θυμάται τις εντριβές που του είχε κάνει, ή ίσως ήταν κάτι περισσότερο, επειδή την ακούνε να του σιγοψιθυρίζει χωρίς τον παραμικρό δισταγμό πώς πάνε τα όμορφα πόδια σας με το ξανθό τρίχωμα, κύριε Ρετζ, βελτιώθηκε καθόλου η κυκλοφορία τους;, και να αδιαφορεί για οποιαδήποτε άλλη βοήθεια. Ασταθής αλλά στητή, σιάχνει τη ρόμπα πάνω στο στήθος της με τα μουδιασμένα δάχτυλά της που ευωδιάζουν απόσταγμα τερεβινθίνης, κι ύστερα με τα ίδια αυτά δάχτυλα ψηλαφίζει τις μπούκλες στο μέτωπό της, μ' εκείνη τη χαρακτηριστική φιλάρεσκη κίνηση που τόσο καλά γνωρίζουν οι φίλες της. Ωστόσο τα μεγάλα μάτια της, που ξαφνικά υγραίνονται και γεμίζουν θλίψη, απομακρυσμένα το ένα από το άλλο, με το αλλήθωρο βλέμμα και τα ατάραχα βλέφαρα, κοιτάζουν γύρω τους ανέκφραστα, σαν να μην αναγνωρίζουν κανέναν. Το αγόρι το κοιτάζει μόνο μία φορά.

«Εσύ, αγόρι μου» ψιθυρίζει «εσύ που ξέρεις να διαβάζεις μουσική, εσύ με καταλαβαίνεις».

Είναι ένας κάπως απόμακρος έφηβος, με βλέμμα σκυθρωπό. Φοράει εσπαντρίγιες με λαστιχένιες σόλες, έχει ένα μολύβι στηριγμένο στο αυτί και πλούσια κατσαρά μαλλιά που του πέφτουν στο μέτωπο. Έκπληκτος από τα λόγια της κυρίας Μιρ, κάνει ένα βήμα πίσω και το βιβλίο γλιστράει από τη μασχάλη του, αλλά το αρπάζει προτού πέσει καταγής. Είναι μάγισσα, αναλογίζεται, κι απλυστατα οι μάγισσες ξέρουν, αυτό είναι όλο. Όπως γίνεται συχνά στα όνειρά του, διακρίνει σε όλα όσα συμβαίνουν εκεί ένα μείγμα αληθοφάνειας και παραλόγου. Τώρα, κα-

θώς βλέπει τη θεραπεύτρια να φαχουλεύει γύρω της με το χέρι να τρέμει, προσπαθώντας να βρει μια πρόσκαιρη ισορροπία ανάμεσα στον κόσμο, αυτή η γυναίκα τού φαίνεται ξάφνου απατεώνισσα, σαν κάποια που οικειοποιήθηκε τη διανοητική διαταραχή, την απόγνωση και τα όνειρα ενός άλλου ανθρώπου. Πριν από λίγα λεπτά η γεμάτη ζέση εγκατάλειψε του κορμιού της στη μοίρα των γραμμών τού είχε φανεί ειλικρινής, αλλά ύστερα από λίγο δεν ξέρει πια τι να σκεφτεί. Απ' ό,τι φαίνεται, αυτή η καλοκάγαθη κυρία έχει σαλέψει και θέλησε να σκοτωθεί, αλλά εκείνος έχει μάθει πια να μην εμπιστεύεται τα φαινόμενα. Καθώς σκέφτεται τις κολοβές ράγες και τον παραλογισμό ή το κόλπο που η γυναίκα είχε μόλις σκηνοθετήσει γι' αυτό τον κόσμο που τώρα αποτραβιέται στο πεζοδρόμιο κάπως συντετριμμένος και τρομοκρατημένος, αισθάνεται ότι υπάρχει μια άλλη πραγματικότητα που του ξεγλιστράει ανάμεσα από τα δάχτυλα. Θα μπορέσει άραγε κάποτε να κρατήσει αυτή την άλλη πραγματικότητα, θα του προσφερθεί έτσι όπως είναι, χωρίς συμβιβασμούς, γυμνή, χωρίς δολώματα και αυταπάτες; Σαν να διατυπώνει μ' αυτό μια υπόσχεση, σφίγγει με δύναμη τον ταιπωρημένο τόμο κάτω από το μπράτσο του για να τον νιώσει και πάλι ζωντανό, και ανακαλεί μυστικά κοντά στην καρδιά του το ξεραμένο και παγωμένο κουφάρι της λεοπάρδαλης που κείται πάνω στο χιόνι.*

Απαθής στα σχόλια και τις συμβουλές που της δίνουν οι γειτόνισσες –δεν πρέπει να τριγυρνάς μόνη σου σ' αυ-

* Αναφορά στο διήγημα του Έρνεστ Χέμινγουэй «Τα χιόνια του Κιλιμάντζαρο». (Σ.τ.Μ.)

τή την κατάσταση, γύρνα γρήγορα στο σπιτάκι σου και άσε τα αστεία, Βικτόρια, για φαντάσου να σου έκοβε τα πόδια κανένα τραμ, τι φρίκη, πηγαίνετε να εξομολογηθείτε στην εκκλησία των Λας Άνιμας και θα νιώσετε καλύτερα, να ειδοποιήσουμε την κόρη σου, κι ώσπου να έρθει πιες ένα τίλιο—, αδιάφορη για τις φροντίδες τους, η κυρία Μιρ κοιτάζει λοξά το γκριζο λιθόστρωτο και τις κομμένες ράγες όπως κοιτάζει κανείς ένα ανεξιχνίαστο σημάδι. Παρατηρεί κι εκείνος τις ράγες. Ακρωτηριασμένες, στρίβουν προς το πουθενά, παράλληλες μέχρι τέλους, σαπίζουν μισοθαμμένες και δέχονται παθητικά τις ακτίνες ενός ανελέητου ήλιου που λάμπει ψηλά στον γαλάζιο ουρανό. Τι είδους έλξη μπορεί να ασκούν αυτά τα άχρηστα και ξεχασμένα σιδηρικά; Ποιο να είναι άραγε το νόημα της πλάνης ή της εξαπάτησης που προκάλεσαν; Η ανάσα του θανάτου είχε αγγίξει πράγματι εκείνη τη γυναίκα, τα λίγα λεπτά που είχε παραμείνει ξαπλωμένη σ' αυτή την κοροϊδία;

Ένα γενναιόδωρο χέρι αγγίζει ανεπαίσθητα τον αγκώνα της και για μια στιγμή η κυρία Μιρ νομίζει πως θα τη σηκώσει στον αέρα. Δε φαίνεται να ακούει τις φωνές τους, αλλά ούτε φαίνεται να αισθάνεται εγκαταλελειμμένη. Κοιτάζει επίμονα τις ράγες και την κουτσορευμένη μοίρα τους, την παράξενη, εγκιβωτισμένη στο αυλάκι έλξη τους, και τελικά τραβάει το βλέμμα της, απωθεί μια γειτόνισσα που προσφέρεται να τη συνοδεύσει και προχωράει μόνη, αργά και με το κεφάλι σκυφτό, προς το σπίτι της. Το προσπερνάει όμως, διασχίζει τον δρόμο και παίρνει το απέναντι πεζοδρόμιο, που την οδηγεί στο κρασοπουλειό Ροσάλες. Το αδέσποτο κυνηγόσκυλο που είχε μυρίσει τις παντόφλες της την ακολουθεί από κάποια απόσταση, αλ-

λά κάποια στιγμή σταματάει, κάθεται στα πίσω του πόδια και μένει να την κοιτάζει, ξύνοντας το αυτί του με την πατούσα, ενώ απρόσμενα έχει μια ξαφνική στύση. Στην πόρτα του κρασοπουλειού, πατώντας χωρίς να το πάρει είδηση μες στη λιμνούλα του νερού που είχε αφήσει η κολόνα του πάγου, η αποτυχημένη αυτόχειρας γυρίζει και κοιτάζει με τη σειρά της τον σκύλο, γέροντας το κεφάλι όπως εκείνος, και ύστερα μπαίνει μέσα.

Δε χρειάζεται να είσαι μάντης για να καταλάβεις ότι η κυρία Μιρ θα παραγγείλει στον πάγκο ένα ποτηράκι κονιάκ κι ένα ποτηράκι σόδα, από την οποία ίσα που θα δοκιμάσει μια γουλιά.

Η μάστιγα των γαλάζιων ποντικών

«ΔΙΑΟΛΕΜΕΝΗ ΧΩΡΑ!»

Με τα σώβρακα, ο πατέρας του αναβοσβήνει τον ηλεκτρικό φακό επιβεβαιώνοντας για τρίτη φορά ότι δε λειτουργεί σωστά, και για τρίτη φορά αναθεματίζει την τύχη του. Θα 'λεγε κανείς ότι η προβληματική επαφή μιας μπαταρίας που 'χει φύγει από τη θέση της στον παλιό ηλεκτρικό φακό επιδρά στη διάθεσή του σαν μια ταπεινωτική μεταφορά για την άμοιρη χώρα που τόσο απεχθάνεται. Αν δεν ήταν ολομόναχος μες στην κρεβατοκάμαρα και με τα παραθυρόφυλλα κλειστά, θα μπορούσε επίσης κανείς να σκεφτεί ότι στέλνει κωδικοποιημένα σήματα σε κάποιον κρυμμένο στο σκοτάδι. Κι αυτό γιατί, ακόμα κι έτσι όπως κάθεται στην άκρη του κρεβατιού, αναμαλλιασμένος και νυσταγμένος, με τα σώβρακα, τις καλτσοδέτες και τις κάλτσες στα τριχωτά του πόδια, διατηρεί την εικόνα ενός ανθρώπου της δράσης που δεν αποδέχεται την καθημερινή ρουτίνα και δεν υποτάσσεται στην ήττα. Το ανήσυχο προφίλ του μοιάζει να οσμίζεται αναποδιές και, πανέτοιμος και πάλι να τις αντιμετωπίσει, σηκώνε-

ται όρθιος απότομα και αναστενάζει, τακτοποιεί τον φακό στο ανοιχτό βαλιτσάκι δίπλα του και αρχίζει να ντύνεται.

Μες στο βαλιτσάκι πρέπει ήδη να βρίσκονται το πιστόλι, το δηλητήριο και τα δολώματα, σκέφτεται ο γιος του κοιτάζοντας από τη χαραμάδα της μισάνοιχτης πόρτας. Το αγόρι περιμένει μια στιγμή, αναποφάσιστο, κι ύστερα μπαίνει στο δωμάτιο με τα χέρια στις τσέπες, παριστάνοντας τον σκληρό.

«Θέλω να έρθω μαζί σου, πατέρα. Θα σε βοηθήσω να τους σκοτώσεις».

«Ούτε συζήτηση».

Αφήνει να περάσουν μερικά δευτερόλεπτα κι επιμένει με παραπονιάρικη φωνή:

«Σε παρακαλώ. Θα μου άρεσε πολύ».

«Όχι. Δε θα σου άρεσε. Είσαι μικρός ακόμα για τέτοιες δουλειές».

«Θα μπορούσα να προσέχω την πόρτα. Πάντα υπάρχει ένας καπάτσος ποντικός που προσπαθεί να το σκάσει. Δεν τους φοβάμαι πια, το ξέρεις;»

«Σου είπα όχι, παιδί μου. Εξάλλου είναι ήδη ψόφιοι. Μόνο να τους μαζέψουμε πρέπει».

«Είναι όλοι ψόφιοι; Είσαι σίγουρος; Πάντα κάποιος ξεφεύγει...»

«Κινέζικα μιλάω; Σου είπα όχι».

Είναι ένα Σάββατο απόγευμα και ο μικρός δεν έχει σχολείο. Έχει μάθημα σολφέζ και πιάνου, αλλά, παρότι του αρέσει πολύ να διαβάζει παρτιτούρες και να παίζει κλίμακες, αυτή τη φορά είναι διατεθειμένος να χάσει το μάθημά του.

«Γιατί δε θέλεις να έρθω;» κλαψουρίζει.

«Επειδή μόλις μπορούμε μέσα θα λιποθυμήσεις».

«Αποκλείεται! Μπορώ να κρατάω τον φακό, ενώ εσύ θα τους δίνεις τη χαριστική βολή...»

Ο πατέρας του έχει ξανακαθίσει στο κρεβάτι με το πουκάμισο μισοφορεμένο και ξύνει την παλάμη του με τα μακριά και σκούρα νύχια του. Ενώσω το κάνει, αφήνει να πλανηθεί στο κενό ένα βλέμμα τόσο απόμακρο και σαστισμένο, που αίφνης μοιάζει να μην είναι ο ίδιος άνθρωπος.

«Τι έπαθες, πατέρα;»

Συνέρχεται αμέσως και σηκώνεται όρθιος.

«Τι να πάθω, μπούχτισα πια. Σου είπα όχι, κι όταν λέω όχι σημαίνει όχι». Κοιτάζει το ρολόι του και μουρμουράει ανάμεσα στα δόντια του: «Παρακοιμήθηκα, γαμώτο».

«Μου το είχες υποσχεθεί. Μου είχες πει ότι θα με μάθαινες να σκοτώνω γαλάζιους ποντικούς».

Ο πατέρας του είναι επικεφαλής μιας ομάδας της Δημοτικής Υγειονομικής Υπηρεσίας Απολύμανσης και Μυοκτονίας δημοσίων κτιρίων. Κινηματογράφοι, θέατρα, εστιατόρια, αγορές, αποθήκες. Όταν ο μικρός το έμαθε, την ημέρα που έκλεινε τα οκτώ του χρόνια, η μητέρα του τον συμβούλευσε να μην το πει στους φίλους του στο σχολείο και το κατηχητικό, επειδή μπορεί να τον κοροΐδευαν που έχει έναν πατέρα εξολοθρευτή ποντικών. Εκείνη την εποχή φαναζόταν τον πατέρα του να δουλεύει με μια αντιασφυξιογόνο μάσκα στο πρόσωπο κι ένα ρόπαλο στο χέρι, να κυνηγάει μεγάλους ποντικούς ανάμεσα στις πολυθρόνες ενός κινηματογράφου, κι έτρεφε αυτή την ιδέα για κάνα δυο χρόνια, αλλά τώρα υποψιάζεται ότι, εκτός από τα δηλητηριασμένα δολώματα και τα ποντικοφάρμακα, ο εξο-

λοθρευτής χρησιμοποιεί πιο γρήγορες και δραστικές μεθόδους, κυρίως για τους γαλάζιους ποντικούς. Συχνά τον ακούει να βρίζει και να βλαστημάει γι' αυτή την τρομερή και αηδιαστική μάστιγα των γαλάζιων τρωκτικών που έχει κατακλύσει την πόλη απ' άκρου εις άκρον, από το λιμάνι και το Μουντζουίκ μέχρι το Τιμπιδάβο, αλλά εκείνος δεν είχε ποτέ την ευκαιρία να έρθει πρόσωπο με πρόσωπο μ' έναν γαλάζιο ποντικό, ζωντανό ή νεκρό.

Ξαναβλέπει τον πατέρα του όρθιο μπροστά στον πάγκο του Ροσάλες, να στρέφεται προς το μέρος του πολύ αργά, ευθυτενής και μισομεθυσμένος, κρατώντας σφιχτά το ποτήρι με το κρασί πάνω στο στήθος του, σαν να φοβόταν μην του το πάρει κανείς, και μ' ένα πονηρό χαμόγελο να φελλίζει βλέποντάς τον να ανοίγει την πόρτα:

«Να κι ο πολυαγαπημένος μου γιόκαας. Σου αρέσει η Βαρκελώνη, ε, σπόρε; Αισθάνεσαι πολύ ασφαλής εδώ στη μεγάλη πόλη, κοντά στη δεύτερη μητέρα σου που σε γλίτωσε από το ορφανοτροφείο και σ' αγαπάει πολύ και σε παραχαϊδεύει. Καλά δεν τα λέω;»

Το παιδί δε δίνει σημασία στα περί ορφανοτροφείου και δεύτερης μητέρας. Παραμένει στο κατώφλι και κρατάει την πόρτα του μαγαζιού ανοιχτή, χωρίς να μπαίνει μέσα.

«Η μητέρα σε περιμένει».

«Προτιμάς να ζεις εδώ, έτσι δεν είναι; Εδώ, σ' αυτή την όμορφη και μισητή πρωτεύουσα της Καταλονίας. Κι όλα αυτά επειδή είδα εκείνο το ταξί να περνάει κάτω από τη βροχή...»

«Η μητέρα λέει να έρθεις στο σπίτι, έχει στρώσει τραπέζι».